ایام شهادت امام جعفر صادق علیه‌السلام و ارتحال امام خمینی رحمةالله‌علیه را تسلیت می‌گوییم

خط حزب‌الله

۲۹۱

نشریه جامعه مؤمن و انقلابی | هفته‌نامه خبری-تبیینی نمازهای جمعه، مساجد و هیئت‌های مذهبی | سال ششم، شماره ۲۹۱ | هفته سوم خرداد ۱۴۰۰ | KHAMENEI.IR

چگونه تحول‌خواهی امام خمینی رحمةالله‌علیه منجر به شکل‌گیری جمهوری اسلامی شد؟

رهبرِ بی همتا

گزارش هفته

«اگر انسان‌هایی که مأمور به ایجاد تحول در تاریخ هستند خود از معیارهای عصر خویش تبعیت کنند، دیگر هیچ تحولی در تاریخ اتفاق نخواهد افتاد.» این را شهید سیدمرتضی آوینی گفته بود. انقلاب خمینی رحمةالله‌علیه او و خیلی‌های دیگر مثل او را زیرو زبر کرده بود. سرسلسله این زیروزبر شدن تاریخی نیز به مردی می‌رسید که از معیارهای نادرست عصر خودش تبعیت نمی‌کرد. مردی در ادامه مسیر پیامبران؛ به تعبیر رهبر انقلاب مردی با شخصیّت عظیم، رهبر بی‌جایگزین، دل عطوف، اراده پولادین، عزم سرشار از صلابت، ایمان عمیق و روشن و یک خردمند حکیم و دوراندیش که در هیچ چهارچوبی جز ولایت خدا نمی‌گنجید: روح‌الله موسوی خمینی رحمةالله‌علیه.

■ اتصال به وحی، اعتماد به مردم

برای امام رحمةالله‌علیه مثل روز روشن بود که پدیده‌ای مثل انقلاب، تحول دائمی رو به تعالی است. ایشان نهضتی را آغاز و راهبری کرده بودند که غایت نهایی‌اش رو به سوی جامعه کامل توحیدی بود. جامعه توحیدی انقلاب دم به دم و تعالی لحظه به لحظه است. این خصوصیت، نظام و ساختار خود را می‌طلبد. ایشان از همان دوران پهلوی به این نتیجه رسیده بودند که ساختارهای موجود در نظام پهلوی ظرفیت این تحول و انقلاب لحظه به لحظه را ندارد. این روحیه تحول‌خواهی چیزی نبود که بعد از انقلاب شروع شده باشد. در بطن شخصیت امام وجود داشت و از سال‌ها قبل از پیروزی انقلاب در روحیه ایشان به چشم می‌خورد: «امام فقه را وارد عرصه نظام‌سازی کردند؛ فقه از این مسائل دور بود. البتّه مسئله ولایت فقیه، هزار سال [بود که] در بین فقها وجود داشت و مطرح می‌شد، امّا چون این امید وجود نداشت که این ولایت فقیه تحقّق پیدا بکند، هرگز به جزئیّات آن، به مسائلِ آن پرداخته نمی‌شد.» ● ۹۹/۳/۱۴

حرکت و تحول امام محدود به یک بعد نظری صرف نبود. ایشان این نظر را از فضای نظری وارد فضای حقیقی کردند: «کار بزرگ امام بزرگوار ما این بود که این فکر را، این نظریّه را نظریّه جمهوری اسلامی را خلق کرد آن را وارد میدان نظریّه‌های سیاسی گوناگون کرد... خب امام وارد کرد این نظریّه را... بعد به او تحقّق بخشید عینیّت بخشید؛ صرف ایجاد یک نظریّه نبود بلکه آن را تحقّق داد نظام جمهوری اسلامی را به وجود آورد این کار بزرگ امام این است.» ● ۱۴۰۰/۳/۱۴

راز موفقیت و تحول‌خواهی امام رحمةالله‌علیه، گره‌خوردن روح و شخصیت و فکر و عقل ایشان به تفکر اسلامی و الهی از یک سو و اعتماد به مردم از سوی دیگر بود. اعتقادی که تاکتیکی نبود بلکه برگرفته از مبانی اسلامی و الهی بود: «امام بزرگوار به مردم خیلی اعتقاد داشت به توانایی‌های مردم، به عزم مردم، به وفاداری مردم و خاطره‌ها داریم ما... ایمان عجیب ایشان و هر دو بخش این نظریّه یعنی نظریّه جمهوری اسلامی هم بخش اسلامی‌اش هم بخش جمهوری‌اش را امام مربوط به اسلام میدانست.... امام با یک حرکت جهشی، این ملّت را، این مردم را به میدان آورد... ملّت خودش را باور کرد، ظرفیّت عظیم توانایی و اراده ملّت را امام به کار گرفت و آن را با رهبری و هدایت خود توانست به مرحله‌ای برساند که کارهای بزرگی را انجام بدهند، سلطنت چند هزار ساله را ساقط کنند، مردم را به وسط میدان بیاورند و کاری کنند با دین مردم، با معرفت مردم، با فهم مردم، که مردم بایستند و مقاومت کنند و روزبه‌روز قوی‌تر بشوند.» ● ۱۴۰۰/۳/۱۴

موج تحول انقلابی مردم ایران به تغییر ساختار حکومتی و زیرو زبر کردن پهلوی و برقراری نظام جمهوری اسلامی انجامید. برای خیلی‌ها کار تمام شده بود اما، روح‌الله خمینی رحمةالله‌علیه کسی نبود که متوقف بر این مرحله بماند. هدف او انقلابِ دائمِ آن به آن در راه تعالی بود. همین هم بود که در ادامه به نهادسازی روی آورد. از دیدگاه تحول‌گرای امام رحمةالله‌علیه، تحول و انقلاب دائمی نباید متوقف می‌شد. ساختار اگر کشش آن را ندارد باید ساختارسازی کرد. همین هم شد که روحیه تحول‌گرای امام رحمةالله‌علیه در ادامه به نهادسازی‌های انقلابی و جدید رسید.

■ جوانان نقطه کانونی تحول

انقلاب اسلامی رخداد منحصر به فرد و جدیدی بود. این رخداد، انسان خود را می‌طلبید. نیازمند انسان جدیدی بود که از بعد دیگری به جهان هستی بنگرد، فلک را سقف بشکافد و طرحی نو در اندازد. انسان‌هایی با انگیزه و پرتلاش که اسیر ساختارها و جریان‌های متلاطم زندگی نشده‌اند. بی‌جهت هم نیست که سخن امام در میان جوانان پژواک عمیق‌تر و سریع‌تری داشت و آنها حرف امام را زودتر و بهتر فهمیدند. به همین دلیل هم جوانان پیشران اصلی انقلاب امام خمینی رحمةالله‌علیه بودند: «ایشان به فکر و عملِ جوانان اعتماد کردند؛ این به معنای واقعی کلمه یک تحوّل بود. یعنی مثلاً فرض کنید سپاه پاسداران که تشکیل شد، ایشان جوانهای بیست و چند ساله را در رأس سپاه پاسداران پذیرفتند که اینها جوانهایی [بودند] که حدّاکثر مثلاً سی سال سنّشان بود.» ● ۱۳۹۹/۳/۱۴ این موضوع یک موضوع تاکتیکی و محدود به مسائل نظامی و ناشی از تحمیل شرایط جنگ تحمیلی نبود. در سایر حوزه‌ها هم مشهود است و نمونه بارز آن انتخاب آیت‌الله خامنه‌ای به عنوان امام جمعه تهران است. البته نباید از نظر دور داشت که مقصود امام از جوانگرایی صرفا یک سن شناسنامه‌ای نبود. تامل بر اینکه در همان زمان که آیت‌الله خامنه‌ایِ جوان به عنوان امام جمعه دائم تهران منصوب شدند، در شهرهایی مانند کرمانشاه یا شیراز افرادی به امامت جمعه انتخاب شدند که در دهه‌های هفتم و هشتم و حتی نهم عمرشان به سر می‌بردند، معنادار جلوه می‌کند. شهید آیت‌الله اشرفی اصفهانی یا شهید آیت‌الله دستغیب مثال‌های خوبی برای این موضوع محسوب می‌شوند. نمونه دیگر این انتصاب‌ها، انتخاب شهید فلاحی به عنوان کفیل رئیس ستاد مشترک ارتش است که در آستانه ۶۰ سالگی قرار داشت. این انتخاب‌ها در حالی صورت گرفت که مسئولیت‌های اصلی در سپاه پاسداران و کمیته‌های انقلاب اسلامی به جوانان زیر ۳۰ سال رسیده بود. رهبر انقلاب در توضیح این مسأله اشاره دقیقی دارند: «بعضی‌ها تا سنین بالا هم به یک معنا جوانند؛ حالا همین شهید عزیزی که شما از او اسم بردید - شهید سلیمانی، و بنده شب و روز به یاد او هستم - شصت و چند سال سنّش بود... اگر ۱۰ سال دیگر هم زنده میماند و بنده زنده میماندم و بنا بود که من مشخّص بکنم، او را در همین جا نگه میداشتم... بنابراین بعضی اوقات افرادی که در سنین جوانی هم نیستند، کارهای جوانانه خوبی را میتوانند انجام بدهند.» ● ۱۳۹۹/۲/۲۸ مقصود از روحیه جوان‌گرایی بیش از آنکه یک سن باشد یک روحیه با نشاط و با انگیزه برای انجام کارهای بزرگ است درست مثل خود امام رحمةالله‌علیه.

■ پیشران اصلی انقلاب

در هر دوره از تاریخ انقلاب اسلامی هر گاه تفکر تحول‌گرایانه امام رحمةالله‌علیه متکی بر دو اصل جمهوریت و اسلامیت، مجال بروز و ظهور بیشتری یافته، پیشران رشد و پیشرفت انقلاب اسلامی هم پرضربان‌تر و سریع‌تر حرکت کرده است: «این دو کلمه را امام، این دو کلمه جمهوری و اسلامی را، امام این دو کلمه را گره‌گشای مشکلات کشور میدانست. گره‌گشای همه مشکلات کشور همین میدانست که ما اسلام را رعایت کنیم و مردم در صحنه حضور داشته باشند... هر جا ما مردم را وارد میدان کردیم، هر جا ما اسلام را معیار و میزان اصلی کار خودمان قرار دادیم پیش رفتیم. هر جا که یکی از این دو تا لنگ شد پیش نرفتیم.» ● ۱۴۰۰/۳/۱۴ امام نه اندازه و سقف آرمان‌ها را به اندازه ساختارها پایین آوردند و نه تسلیم واقعیت موجود شدند. ایشان در آرمانگرایی به شدت انقلابی و در واقع‌گرایی به شدت عقلانی بودند اما همه اینها در راستای تحول بود و حرکت به سمت تعالی. هدف حرکت را تفکر توحیدی مشخص می‌کند و نیروی حرکت را مردم و این دو هیچگاه با یکدیگر در تضاد نیستند: «امام بزرگوار ما الگوست؛ از همه انقلابی‌تر بود... از همه انقلابی‌تر امام بود، از همه عاقل‌تر هم امام بود... از همه پخته‌تر و سنجیده‌تر کار میکرد و حرف میزد.» ● ۱۴۰۰/۳/۶ سیره و نگاه ایشان نسخه بالندگی و استمرار آینده جمهوری اسلامی و گام دوم انقلاب است چه در عرصه سیاست و تشکیل دولت و به مصاف مشکلات رفتن و چه در عرصه اجتماعی و فرهنگ عمومی و اصلاح و ارتقای آن. چرا که ایشان «به معنای واقعی کلمه امامِ تحوّل بود» ● ۱۳۹۹/۳/۱۴

اطلاع‌نگاشت

مروری بر جایگاه، اختیارات و مسئولیت‌های رئیس جمهور در بیانات رهبر انقلاب

مدیرِ اجرایی کشور

«رئیس جمهور از همه مدیریّتهای کشور پُرمشغله‌تر و پُرمسئولیّت‌تر است.» ۱۴۰۰/۱/۱ به مناسبت فرارسیدن انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰، در این اطلاع‌نگاشت جایگاه، اختیارات و مسئولیت‌های رئیس جمهور در بیانات رهبر انقلاب مرور شده است.

اهمیت انتخابات ریاست جمهوری

- تعیین سرنوشت کشور و جریانهای عمده حاکم بر کشور برای مدت ۴ سال ● ۱۳۹۶/۲/۲۹، ۱۳۹۲/۲/۲۵
- ادامه تأثیرات خوب یا بد دولت‌ها در سال‌های بعد ● ۱۳۹۲/۲/۲۵
- سعادتمندی کشور با انتخاب فرد توانا برای حل مسائل ● ۱۳۸۴/۱/۱
- برآورده کردن نیازهای ملت با استفاده از امکانات کشور ● ۱۴۰۰/۳/۰۶

جایگاه رئیس جمهور

- برعهده‌داشتن وظایف سنگین بر اساس اصول مختلف قانون اساسی ● ۱۳۸۰/۲/۲۸
- اداره امور اجرایی کشور در یک دوره طولانی چهارساله ● ۱۳۷۶/۲/۱۳
- محوریت در هیئت دولت و کارهای مختلف کشور ● ۱۳۹۲/۳/۰۸، ۱۳۷۸/۰۶/۲
- مهم‌ترین و مؤثرترین مدیریت کشور برای حل مسائل ● ۱۳۸۴/۲/۱۱، ۱۴۰۰/۱/۱

نقش و مسئولیت‌های رئیس جمهور

- عمل به وظیفه خود در مقابل خدا، مردم و قانون اساسی ● ۱۳۸۰/۵/۱۱
- برآورده‌کردن نیازهای دینی و دنیایی ملت در محدوده اختیارات قانونی ● ۱۳۷۶/۳/۲
- تشخیص اولویت‌های مورد نیاز کشور با نگاه فرابخشی ● ۱۳۷۸/۰۶/۲
- توجه به نیازهای امروز و فردای کشور در تصمیم‌گیری‌ها ● ۱۳۸۰/۲/۲۸
- استفاده از از همه ظرفیت‌ها، قابلیت‌ها و استعدادهای کشور ● ۱۳۸۰/۵/۱۱
- توجه به امنیتِ همه جانبه کشور با محوریت عدالت ● ۱۳۸۰/۲/۲۸
- تأمین عزت و هویت ملی مردم ● ۱۳۸۰/۲/۲۸
- کارآمدسازی دستگاه اداری و فسادزُدایی از آن ● ۱۳۸۰/۲/۲۸
- مطالبه و پیگیری مداوم کارها از مسئولین دولتی ● ۱۳۹۷/۰۴/۲۴
- نظارت دقیق بر وزرا ● ۱۳۸۷/۰۶/۲
- مسئولیتِ اجرای قوانین ● ۱۳۹۲/۳/۱۴
- مسئولیت پیشرفت علمی، صنعتی و مسائل انسانی کشور ● ۱۳۸۴/۲/۱۱

اختیارات رئیس جمهور

- مدیریت اکثر مراکز مدیریّتی و امکانات حکومتی کشور ● ۱۳۸۴/۱/۱، ۱۳۸۴/۳/۱۴، ۱۴۰۰/۱/۱
- دراختیارداشتن کل بودجه مصوّب کشور ● ۱۳۸۴/۲/۱۱، ۱/۱/۱۴۰۰
- داشتن امکانات وسیع براساس قانون اساسی ● ۱۳۸۰/۲/۲۸، ۱۳۹۲/۳/۱۴
- دراختیارداشتن همه ارکان اجرایی کشور و وزارتخانه‌ها ● ۱۳۸۰/۲/۲۸، ۱۳۹۲/۳/۱۴

دولت جوان حزب‌اللهی

مردم دنبال جناح نیستند، کارآمدی مهم است

یک گروه ممکن است دنبال فلان اسم یا فلان جناح باشند؛ اینها را کار نداریم، عامّه مردم و عموم مردم دنبال اسم این و آن نیستند؛ عامّه مردم دنبال این هستند که ببینند چه کسی دارای یک مدیریّتی است، [دارای] یک قوّت عمل یا قوّت اراده‌ای است، [دارای] یک کارآمدی‌ای است که می‌تواند مشکلات کشور را از میان بردارد؛ دنبال این هستند. اینکه حالا چه کسی با چه نامی، با چه عنوانی و از چه جناحی وارد میدان بشود، برای عموم مردم مطرح نیست. مهم این است که نامزدها بتوانند مردم را قانع کنند که این اشخاص می‌توانند کشور را اداره کنند، مدیرند، مدبّرند، باصداقتند؛ باید صداقت افراد شناخته بشود و کسانی باشند که دردهای جامعه را بشناسند. ● ۱۴۰۰/۳/۰۶

درس اخلاق

مراقبت، امکان گناه را کم می‌کند

خیلی از کارهایی که ما میکنیم و لغزشهایی که از ما سر میزند، بر اثر عدم مراقبت است. غفلت است که ما را در بلا می‌اندازد. اگر مراقب چشم و زبان و دست و امضاء و قضاوت و نوشتن و حرف زدنمان باشیم، بسیاری از خطاها و گناهان بزرگ و کوچک از ما سر نمیزند. اگر مراقب دلِ خود باشیم، دچار حسد، بدخواهی، بددلی، کینه، بخل، ترسهای بی‌مورد، طمع به مال و منال دنیا و طمع به ناموس و مال دیگران در دل ما رسوخ نمیکند. این مراقبت در انسان، جاده نجات است. عاقبت نیک، در سایه این مراقبت به دست می‌آید... اگر این مراقبت در انسانی باشد، امکان گناه از او بسیار کم میشود. ● ۱۳۸۴/۵/۲۸

خطبه‌های انقلاب

در خط امام اخلاق و عدالت توامان است

اگر به نام عدالت‌خواهی و به نام انقلابیگری، اخلاق را زیر پا بگذاریم، ضرر کرده‌ایم؛ از خط امام منحرف شده‌ایم. اگر به نام انقلابیگری، به نام عدالت‌خواهی، به برادران خودمان، به مردم مؤمن، به کسانی که از لحاظ فکری با ما مخالفند، اما میدانیم که به اصل نظام اعتقاد دارند، به اسلام اعتقاد دارند، اهانت کردیم، آنها را مورد ایذاء و آزار قرار دادیم، از خط امام منحرف شده‌ایم. اگر بخواهیم به نام انقلابیگری و رفتار انقلابی، امنیت را از بخشی از مردم جامعه و کشورمان سلب کنیم، از خط امام منحرف شده‌ایم... قرآن به ما دستور میدهد و میگوید: مخالفت شما با یک قومی، موجب نشود که عدالت را فرو بگذارید و فراموش کنید. «اعدلوا»؛ حتّی در مورد مخالف هم عدالت به خرج دهید. ● ۱۳۹۰/۳/۱۴

شهید هفته

هر شهید، دریچه‌ای به سوی معرفت است

این شماره تقدیم می‌شود به روح مطهر شهید مهدی طهماسبی

هریکی از این جوانهایی که به شهادت رسیدند، رفتارشان، گفتارشان، حرکتشان، یک دریچه‌ای به سوی یک دنیای معرفتی است؛ انسان را بیدار می‌کند، آگاه می‌کند. ● ۱۳۹۵/۴/۵

تاریخ شهادت: ۱۳۹۵/۳/۱۶ | محل شهادت: حلب سوریه | مزار: گلزار شهدای علی بن جعفر(ع)-قم

کلام امام

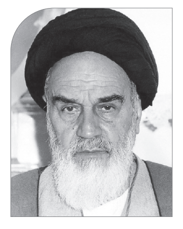

چه بسا عدم حضور در انتخابات در رأس گناهان کبیره باشد

وصیت من به ملت شریف آن است که در تمام انتخابات، چه انتخاب رئیس جمهور و چه نمایندگان مجلس شورای اسلامی و چه انتخاب خبرگان برای تعیین شورای رهبری یا رهبر، در صحنه باشند. عدم دخالت ملت از مراجع و علمای بزرگ تا طبقه بازاری و کشاورز و کارگر و کارمند، همه و همه مسئول سرنوشت کشور و اسلام می‌باشند؛ چه در نسل حاضر و چه در نسل‌های آتیه؛ و چه بسا که در بعض مقاطع، عدم حضور و مسامحه، گناهی باشد که در رأس گناهان کبیره است. پس علاج واقعه را قبل از وقوع باید کرد و الّا کار از دست همه خارج خواهد شد. ● وصیت‌نامه الهی سیاسی امام خمینی رحمةالله‌علیه

روایت تاریخی

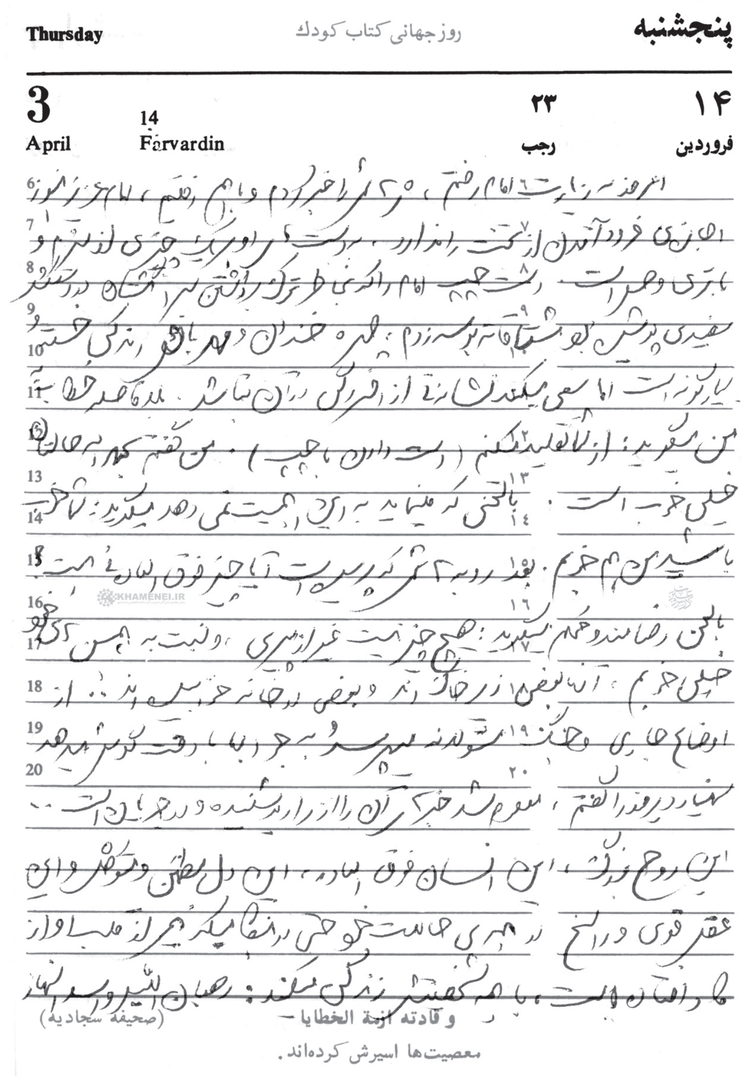

پنجشنبه
روز جهانی کتاب کودک
Thursday
۱۴ فروردین
۲۳ رجب
3 April
14 Farvardin
و قادته أزمة الخطایا –
(صحیفه سجادیه)
معصیت‌ها اسیرش کرده‌اند.

یادداشت روزانه آیت‌الله خامنه‌ای پس از دیدار با امام خمینی رحمةالله‌علیه در روز ۱۴ فروردین ۱۳۶۵

زیارت امام

امروز به زیارت امام رفتم؛ آقای هاشمی را خبر کردم و با هم رفتیم. امام عزیز هنوز اجازه فرودآمدن از تخت را ندارد. به دست‌های او - هر یک - چیزی از سرُم و باتری وصل است. دست چپ امام را که بخاطر تَرک برداشتن سرانگشتان، در دستکش سفیدی پوشیده بود مشتاقانه بوسه زدم. چهره خندان و مهربانش اندکی خسته و بیمارگونه است اما سعی میکند نشانه‌ئی از افسردگی در آن نباشد. بلافاصله خطاب به من میگوید: از شما تقلید میکنم (دست دادن با چپ)! من گفتم: بحمدالله حالتان خیلی خوب است. با لحنی که مینماید به این اهمیت نمیدهد میگوید: شما خوب باشید من هم خوبم. بعد رو به هاشمی که پرسیده است آیا چیز فوق‌العاده‌ئی هست؟ با لحن رضامند و محکم میگوید: هیچ چیز نیست غیر از پیری، و نسبت به همسن‌های خود خیلی خوبم؛ آنها بعضی زیر خاک‌اند و بعضی در خانه خود خوابیده‌اند. از اوضاع جاری و جنگ مسئولانه میپرسد و به جوابها با دقت گوش میدهد. سمینار دیروز را گفتم. معلوم شد خبرهای آن را از رادیو شنیده و در جریان است. این روح بزرگ، این انسان فوق‌العاده، این دل مطمئن و متوکّل و این عقل قوی و راسخ در همه حالات خود حتی در هنگامی‌که نیمی از قلب او از کار افتاده است، با همه شخصیّتش زندگی میکند: «رُهبانُ اللّیل و اسد النهار».

انتخاب درست؛ کار درست

درباره مسائل اصلی مردم بحث کنید

شنیدم گفته شده که نامزدها در مناظرات و در گفتگوها نظر خودشان را در باب فضای مجازی بگویند یا در باب سیاست خارجی بگویند؛ نه آقا، مسئله اصلی مردم چیزهای دیگر است؛ مسئله اصلی مردم بیکاری جوان‌ها است، مسئله اصلی مردم معیشت طبقات ضعیف جامعه است، مسئله اصلی مردم مافیای وارداتی است که کمر تولید داخلی را میشکند، مسئله اصلی مردم سیاستهای غلطی است که فلان جوان مبتکر را که می‌تواند کار انجام بدهد مأیوس میکند. مسائل اصلی مردم اینهاست؛ کسانی باید بیایند با اینها مقابله کنند. ● ۱۴۰۰/۳/۰۶

به رسم آیه‌ها

بی‌انصافی نکنید حتی نسبت به دشمن

همه باید برای ساختن کشور به یکدیگر کمک بکنند. به کسی نباید بیهوده تهمت زد؛ کسی را نباید به خاطر یک امر، از همه آن چیزهائی که صلاحیت محسوب میشود، انسان او را نفی بکند. با انصاف باید بود؛ با انصاف باید حرف زد. خدای متعال در مورد دشمنان میگوید: «وَ لا یَجرِمَنَّکُم شَنَآنُ قَومٍ عَلی ألّا تَعدِلوا اِعدِلوا هُوَ أقرَبُ لِلتَّقوی»؛(۱) اگر با کسی دشمنید، این دشمنی موجب نشود که نسبت به او بی‌انصافی کنید، بی‌عدالتی کنید؛ حتّی نسبت به دشمن؛ حالا آن که دشمن هم نیست. بی‌عدالتی‌ها را همه کنار بگذارند؛ بی‌انصافی‌ها را همه کنار بگذارند؛ همه در زیر پرچم نظام اسلامی و جمهوری اسلامی جمع بشوند. در کنار هم باشند، اختلاف سلیقه هم باشد. ● ۳/۵/۸۸

۱) سوره مائده، آیه ۸

احکام

حکم رأی سفید در انتخابات

سؤال: **حکم رأی سفید و بی نام دادن چیست؟ در صورت عدم شناخت و تحقیق، یا تحقیق کافی و عدم وصول به نتیجه و تحیّر در انتخاب اصلح چطور؟**

جواب: در هر صورت اگر رأی سفید دادن موجب تضعیف نظام اسلامی باشد، حرام است.